

PK-YRITYS BAROMETRI

Kevät 2008

Alueraportti, Pohjois-Pohjanmaa

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen ja koko maan välillä.

Kevään 2008 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3800 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymykset koskevat työelämän kehittämistä ja lainsäädännön hallinnollista taakkaa.

Tällä hetkellä suhdanteisiin ja erityisesti rahoitusmarkkinoihin kohdistuu suurta mielenkiintoa. Vaikka myllerrys onkin alkanut Yhdysvalloista, on odotettavissa, että vaikutukset näkyvät myös suomalaisten pk-yritysten näkemyksissä ennen pitkää. Suomen sisäisten asioiden kannalta on mielenkiintoista tarkastella mm. työvoimatarpeiden ja -pulan sekä yritysten omistajanvaihdosodotusten kehitystä väestön ikääntyessä.

Helsingissä 12.3.2008

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Pohjois-Pohjanmaan ja koko maan yritykset	7
2 Yritykset ja työllisyys	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet.....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet.....	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	19
10 Yrittäjyysilmapiiri	20
11 Pk-yritysten rahoitus.....	21
12 Pk-yritysten työelämän kehittämisen esteet	27
13 Hallinnollinen taakka	29

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Pohjanmaalla toimivista pk-yrityksistä nyt 43 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 8 prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Koko maan suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen edelleen positiivisia. Myös Pohjois-Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat positiiviset kaikkien tekijöiden suhteen Pohjois-Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat lähes kaikkien osatekijöiden suhteen paremmat, kuin koko maan kohdalla. Pohjois-Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella nyt suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Kehittämisen esteet. Pohjois-Pohjanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät ja kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Resurssitekijät koetaan kuitenkin hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi Pohjois-Pohjanmaalla kuin koko maassa keskimäärin.

Työllistämisen esteet. Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurin este on työvoiman saatavuus, jota noin joka neljäs niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä. Myös kysynnän riittämättömyys tai epävakaus nousee työllistämisen esteeksi pk-yrityksille, joilla on tarve työllistää. Kolmanneksi työllistämisen esteeksi nousevat työn sivukulut. Nämä kolme tekijää koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. 24 prosentilla Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksistä ja 25 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

Rahoitus. Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä 45 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 36 prosenttia. Noin kolmas Pohjois-Pohjanmaan ja koko maan pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle alueella pidetään rahoituksen ottamista käyttöpääomaksi sekä koneiden ja laitteiden laajennusinvestointeihin. Pohjois-Pohjanmaan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (68 %) tai Finnverasta (34 %). Rahoitusyhtiöistä rahoitusta aikoo hakea 27 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

Työelämän kehittämisen esteet. Koko maan pk-yritysten kehittämisen esteenä yli kymmenesosalla on erittäin paljon se, että kehittämiselle ei ole aikaa. Aika on samantasoinen kehittämisen este Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksille. Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksiä estää eri tekijät useammin kuin koko maan pk-yrityksiä keskimäärin. Koko maan ja alueen osalta haluttomuus saada ulkopuolisia asiantuntijoita yritykseen ei estä kehittämistä lainkaan 31 prosentilla pk-yrityksistä.

Hallinnollinen taakka. Koko maassa ja alueella lainsäädännöllisen taakan osalta viidesosa vastaajista pitää verotusta raskaana taakkana. Neljä kymmenestä koko Suomen ja alueen pk-yrityksistä ei pidä tulliasioita lainkaan taakkana. Koko maassa sekä alueella työnantajana toimimisesta aiheutuvan taakan osalta noin kymmenesosa pk-yrityksistä pitää muita vuosi-ilmoituksia raskaana taakkana. Suurin osa alueen ja koko Suomen pk-yrityksistä ei pidä taakkana ulkomailta tulevia työntekijöitä eikä työkomennuksia ulkomaille. Noin viidesosa koko maan ja 22 prosenttia alueen pk-yrityksistä pitää työn verotusta raskaana taakkana. 61 prosenttia koko maan ja 56 prosenttia alueen pk-yrityksistä ei pidä valmisteverotusta lainkaan taakkana.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten näkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaaajajoukko on 3858 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä 3.1.–31.1.2008. Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Pohjanmaan osalta. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta tammi- ja helmikuussa 2008.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen ja tutkija Katri Ahtiainen sekä Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

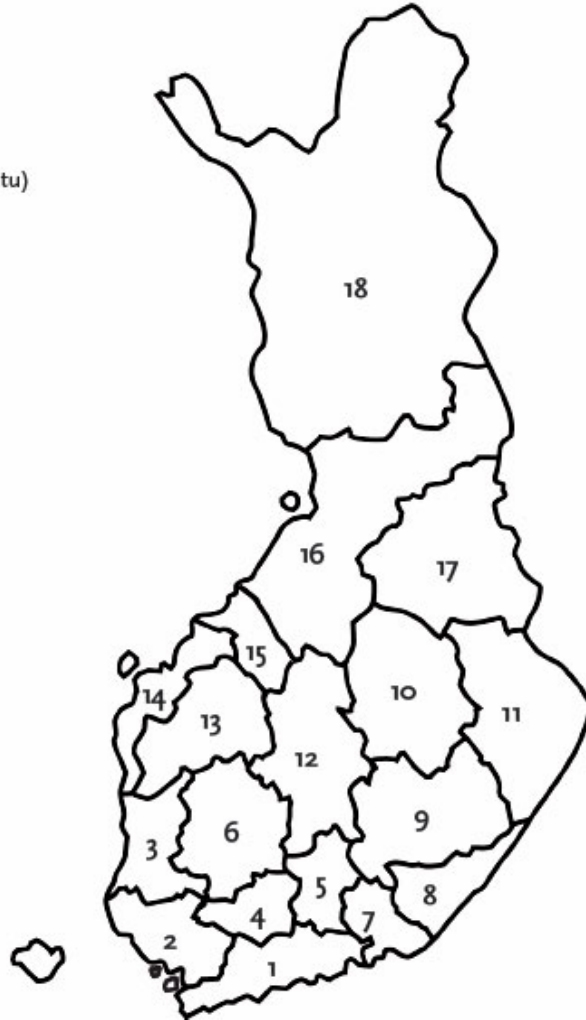
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2008 - Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJOIS-POHJANMAA	181	4
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	51	29
	Rakentaminen (TOL: F)	18	10
	Kauppa (TOL: G)	30	17
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	80	45
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	52	29
	5 - 9 henkilöä	50	28
	10 - 19 henkilöä	39	22
	20 - 49 henkilöä	22	12
	50+ henkilöä	18	10
LIIKEVAIHTO VUONNA 2007	Alle 0,20 milj. euroa	19	11
	0,20 - 0,49 milj. euroa	34	19
	0,50 - 1,49 milj. euroa	65	36
	1,50+ milj. euroa	63	35
	Ei vastausta	0	0
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	35	19
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	80	44
	Pyrkii säilyttämään asemansa	47	26
	Ei kasvutavoitetta	19	11
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0	0
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	111	62
	Kyllä, vie itse suoraan	44	25
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	36	20
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1997	122	68
	1998 - 2002	29	16
	2003	29	16
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	132	73
	Palkattu toimitusjohtaja	44	24
	Muut	5	3

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

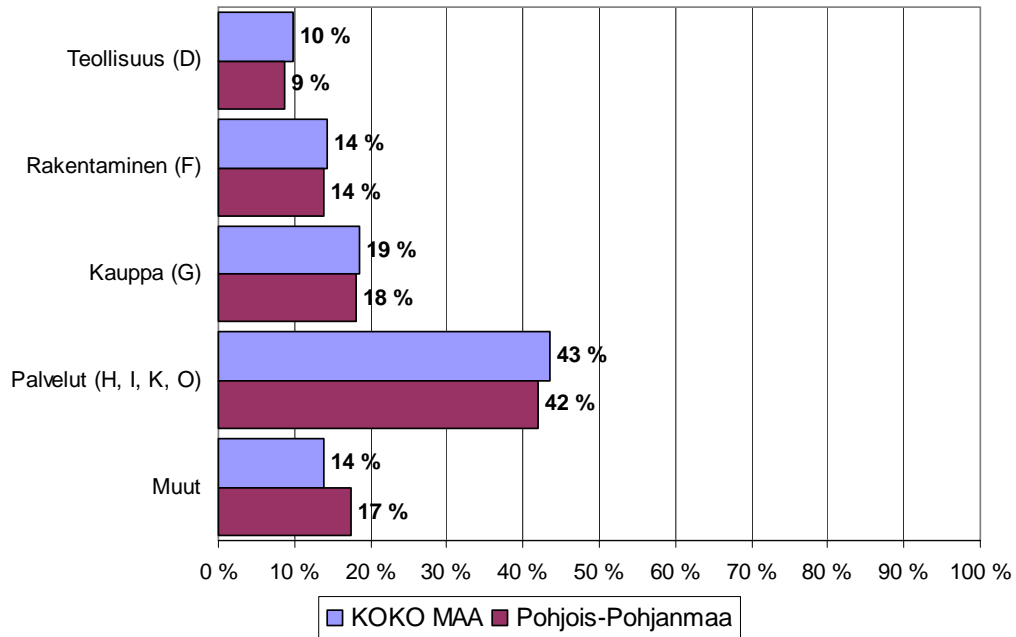

Tutkimustulokset

1 Pohjois-Pohjanmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli 250 378 yritystä vuonna 2006.¹ Näistä yrityksistä noin 14500 toimi Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaalla on teollisuuden ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti aavistuksen vähemmän kuin koko maassa keskimäärin.

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

2 Yritykset ja työllisyys

Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa työskenteli vuonna 2007 noin 170000 työntekijää². Työttömyysaste oli vuonna 2007 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 6,9 % ja Pohjois-Pohjanmaalla 8,2 %.

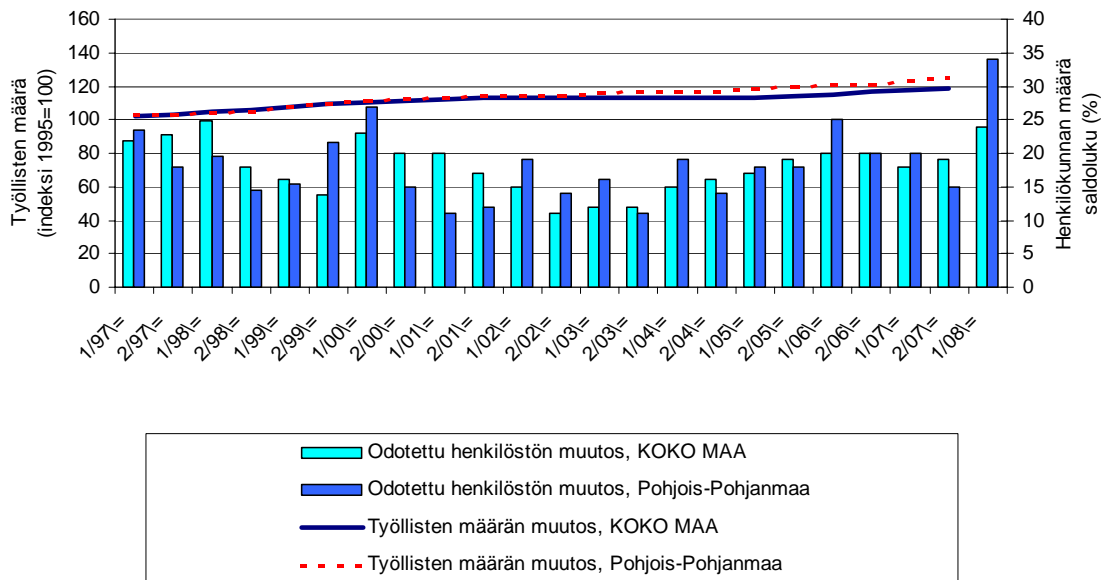
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	30	64	6	24
Pohjois-Pohjanmaa	38	58	4	34

Pohjois-Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella nyt suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Pohjanmaalla reilusti korkeammalla tasolla kuin syksyllä 2007 (saldoluku tuolloin +15 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2007 henkilökunnan määrän saldoluku oli +19 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Pohjanmaan työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

² Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

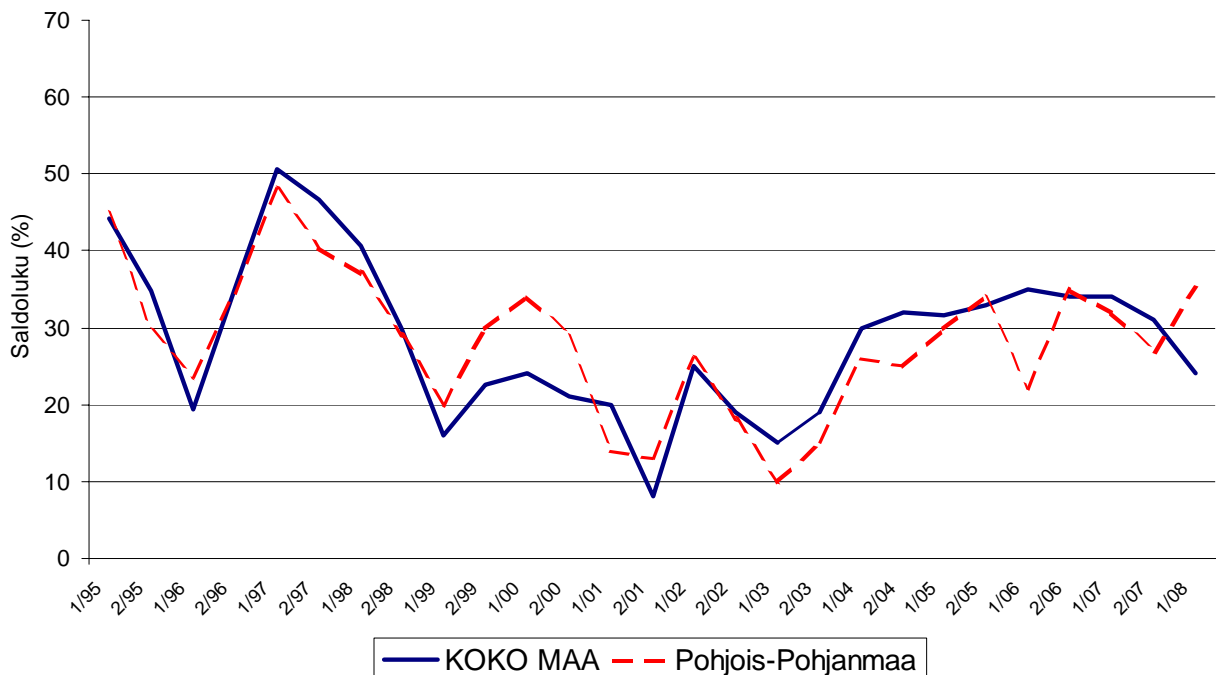
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	35	54	11	24
Pohjois-Pohjanmaa	43	49	8	35

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Pohjanmaalla toimivista pk-yrityksistä nyt 43 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 8 prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/95 lähtien. Syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana nousseet ja koko maan osalta hieman laskeneet.

3.1. YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

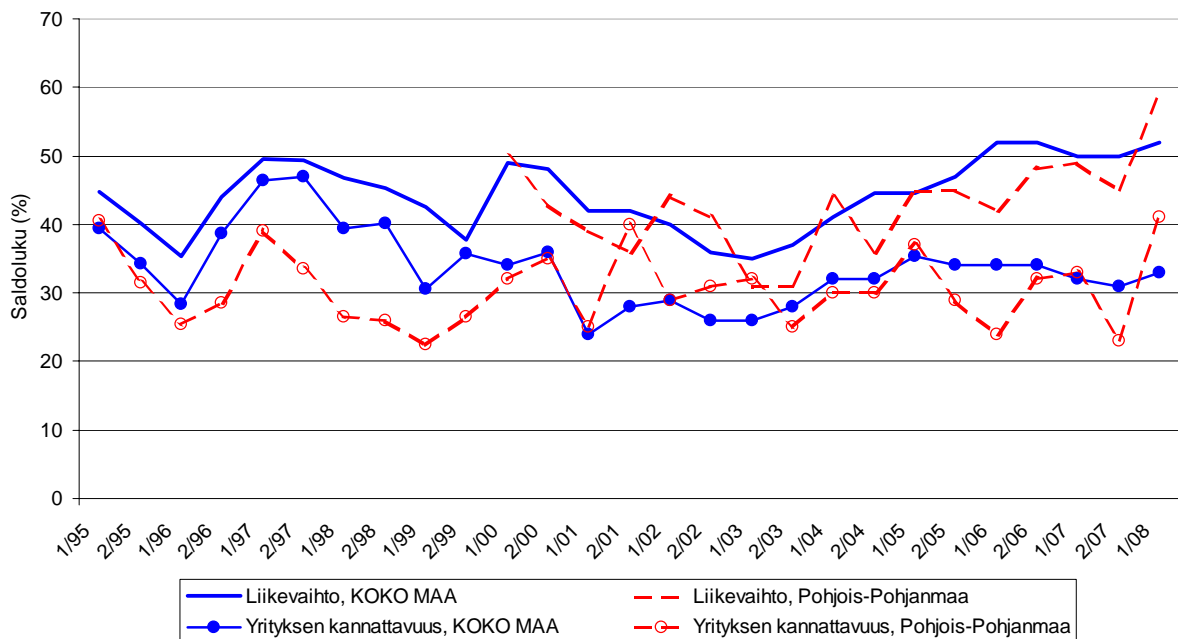
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	59	26	22	19	53	44	44	32
Yhtä suuri	33	61	71	74	40	45	51	62
Pienempi	8	14	7	7	8	11	5	6
Saldoluku (%)	52	12	16	12	45	33	39	26
Pohjois-Pohjanmaa								
Suurempi	66	29	26	17	50	49	56	36
Yhtä suuri	28	56	70	78	44	43	39	58
Pienempi	7	15	4	5	6	8	5	6
Saldoluku (%)	59	14	21	12	44	41	50	30

Koko maan suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen edelleen positiivisia. Myös Pohjois-Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat positiiviset kaikkien tekijöiden suhteen. Pohjois-Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat lähes kaikkien osatekijöiden suhteen paremmat kuin koko maan kohdalla. Tuonnin arvon nousua ennakoiti sama määrä vastaajia kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/95 lähtien. Sekä liikevaihdon että kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Pohjois-Pohjanmaalla nousseet syksyn 2007 kyselystä. Myös koko maan suhdannenäkymät ovat liikevaihdon ja kannattavuuden kohdalla nousussa.

3.2. SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

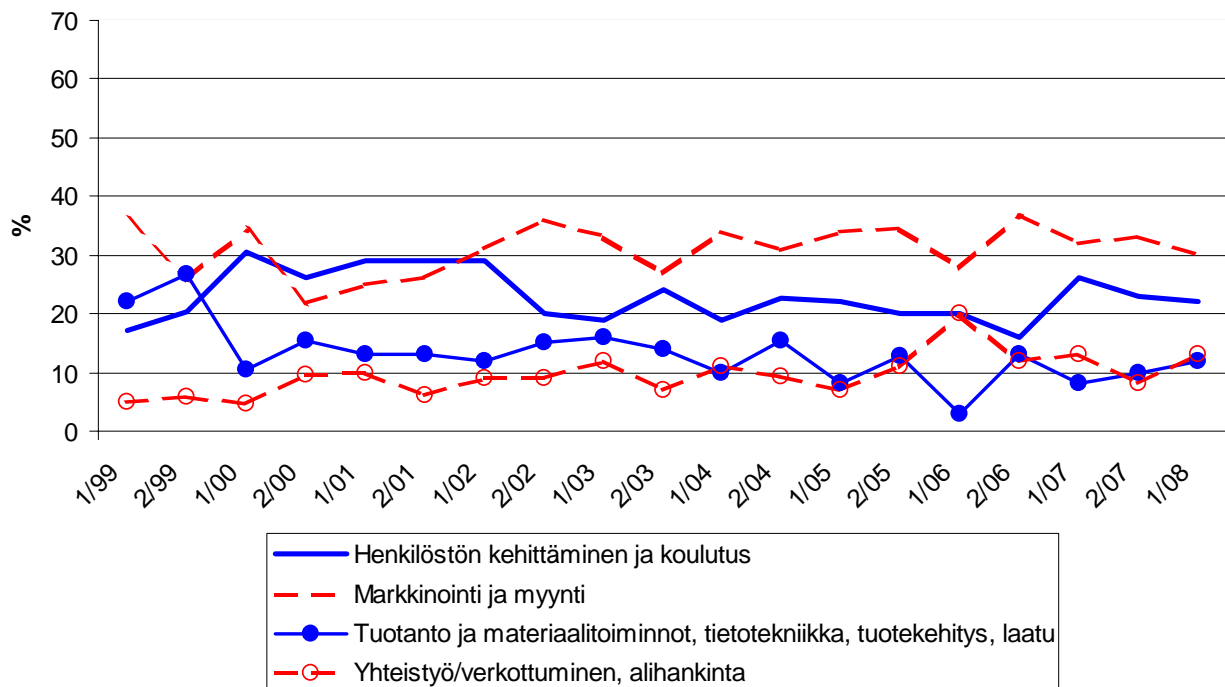
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pohjois- Pohjanmaa %
Johtaminen	5	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	20	22
Markkinointi ja myynti	35	30
Vienti ja kansainvälistyminen	4	5
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	10
Tuotanto ja materiaalityönnöt, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	10	12
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	14	13
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Ei kehittämistarvetta	6	3

Koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat hyvin samankaltaisia. Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksissä koetaan olevan koko maan keskiarvon tavoin eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta sekä alueen että koko maan pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa.

Yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan sekä tuotantoon ja materiaalityönnöihin liittyvät kehittämistarpeet ovat lisääntyneet hieman Pohjois-Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten keskuudessa syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna. Sen sijaan henkilöstön kehittämiseen ja markkinointiin ja myyntiin liittyvät kehittämistarpeet ovat hiukan vähentyneet.

PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET Pohjois-Pohjanmaa

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

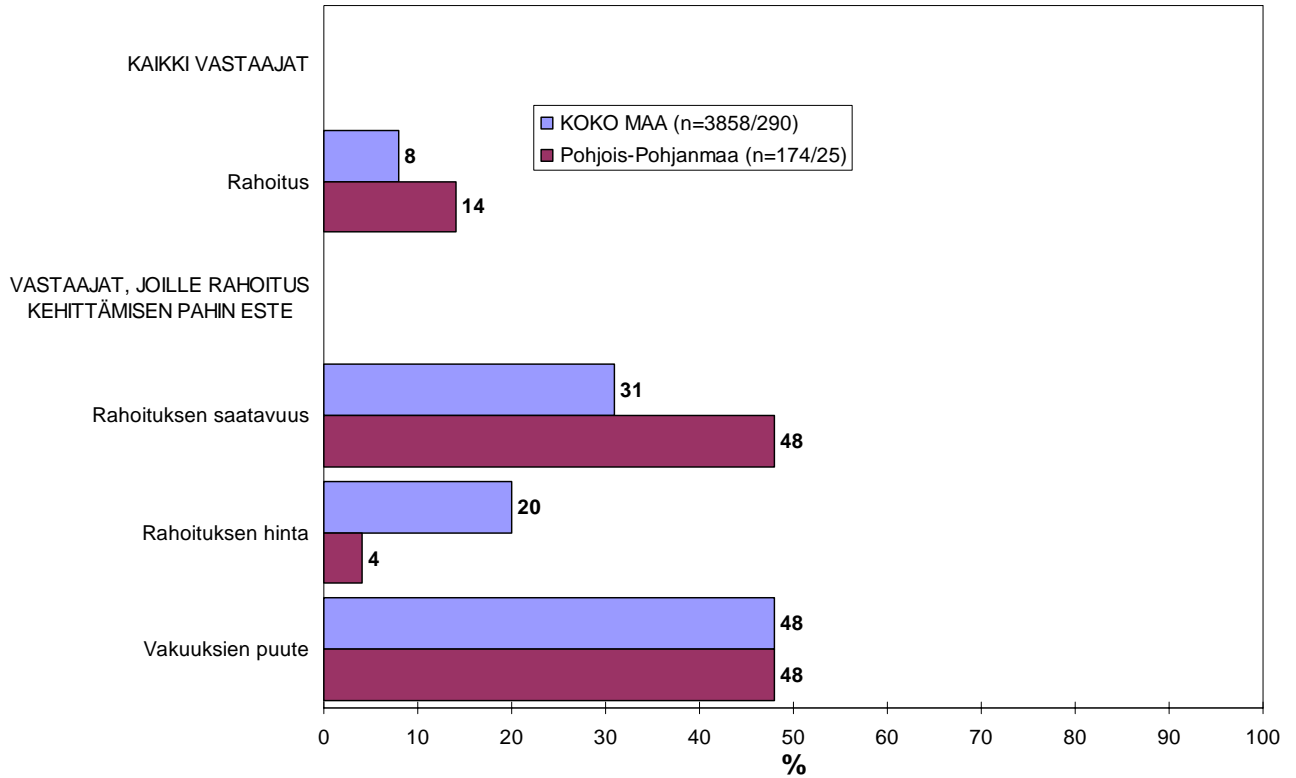
	KOKO MAA	Pohjois-Pohjanmaa
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	4	3
byrokratia	1,6	1,1
työlainsäädäntö	0,8	0,0
työehtosopimukset	0,5	0,0
muu sääntely	1,1	1,7
KUSTANNUSTASO	13	16
verotus	1,8	1,7
palkkataso	3,6	2,9
työn sivukulut	4,6	6,9
muut tuotantokustannukset	2,8	4,0
KILPAILUTILANNE	19	20
kireä kilpailutilanne	13,0	13,8
markkinoiden liiallinen keskittyminen	1,9	2,9
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,6	0,6
markkinoita vääristävät tuet	0,5	0,6
harmaa talous, konkurssit jne.	0,7	1,1
kysynnän riittämättömyys	1,7	0,0
RAHOITUS	8	14
rahoituksen saatavuus	2,3	6,9
rahoituksen hinta	1,5	0,6
vakuuksien puute	3,6	6,9
RESURSSITEKIJÄT	29	28
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	18,7	16,7
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1,6	1,1
toimitilat	1,7	1,7
koneet ja laitteet	0,8	1,1
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	4,9	6,3
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	13	12
MUUT TEKIJÄT	9	6
EI OSAA SANOA	7	2

Pohjois-Pohjanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät ja kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Resurssitekijät koetaan kuitenkin hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi Pohjois-Pohjanmaalla kuin koko maassa keskimäärin.

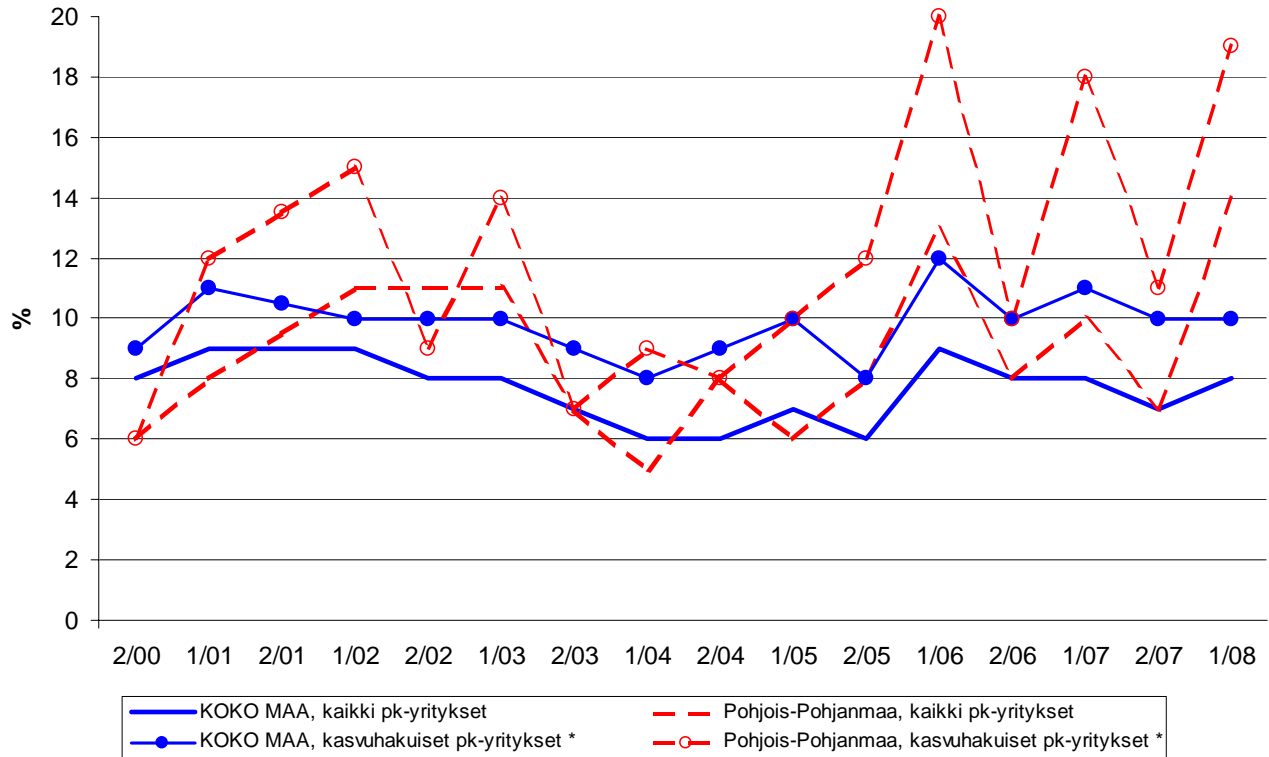
Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 14 prosentilla Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute ja rahoituksen saatavuus on pahimpana kehittämisen esteenä 48 prosentilla. Koko maassa kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt samantasoisena kehittämisen esteenä verrattuna syksyn 2007 tilanteeseen ja kaikki pk-yritykset hieman suurempana kehittämisen esteenä. Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksissä sekä kaikki että kasvuhakuiset pk-yritykset pitävät rahoitusta nyt aiempaa suurempana kehittämisen esteenä.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus- n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus kokonaisuudessaan

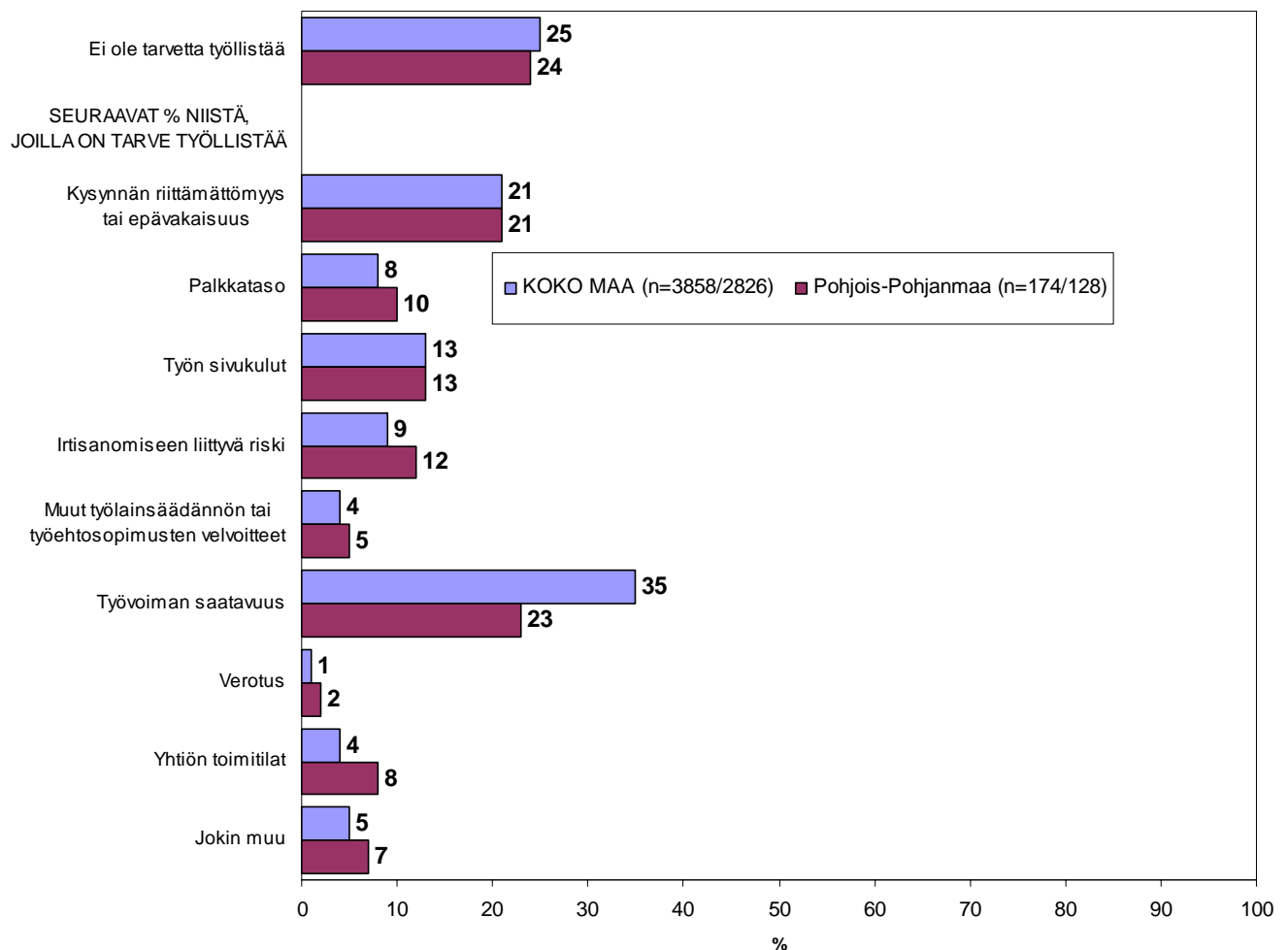

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurin este on työvoiman saatavuus, jota noin joka neljäs niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä. Myös kysynnän riittämättömyys tai epävakaus nousee työllistämisen esteeksi pk-yrityksille, joilla on tarve työllistää. Kolmanneksi työllistämisen esteeksi nousevat työn sivukulut. Nämä kolme tekijää koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. 24 prosentilla Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksistä ja 25 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

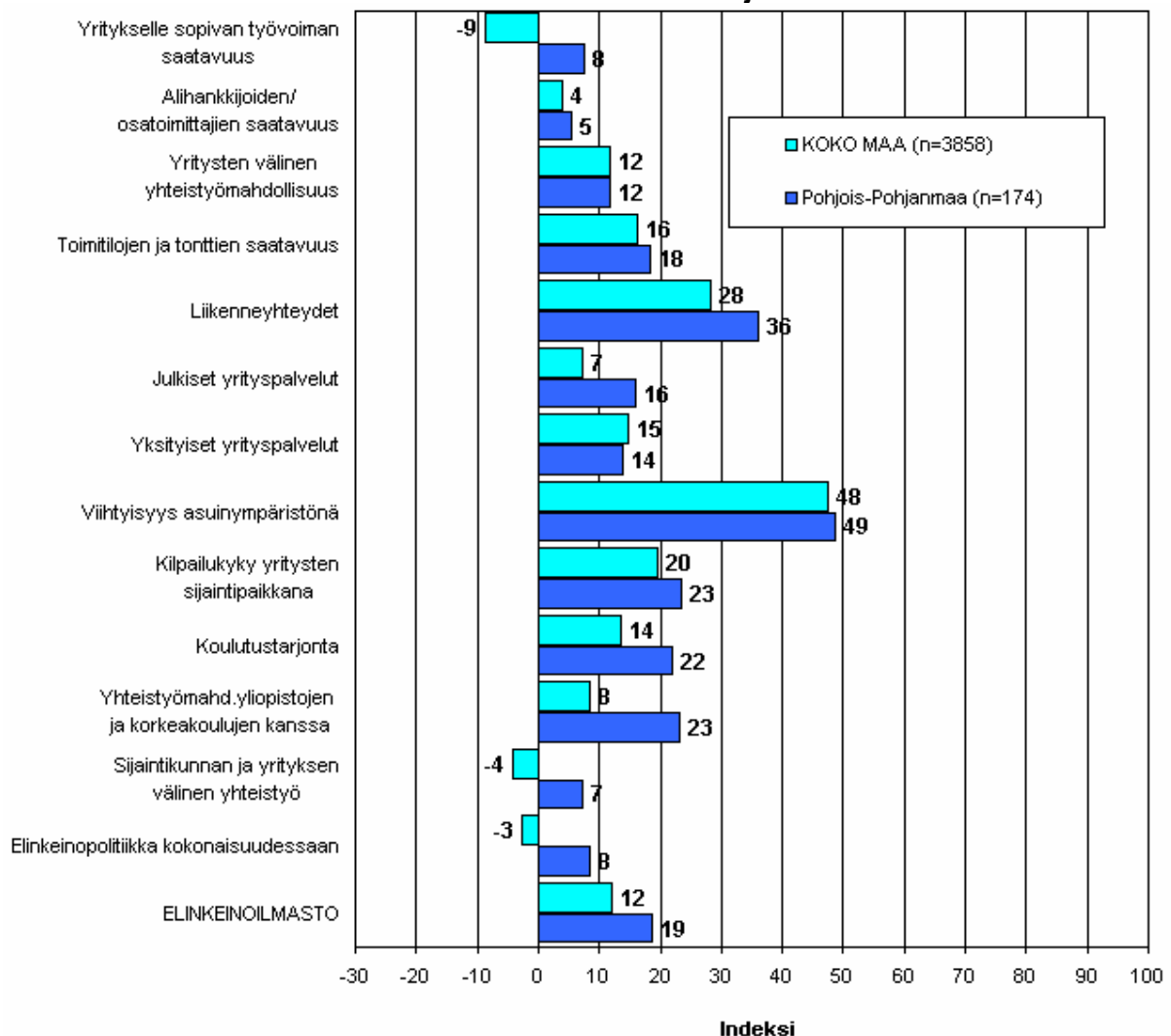
6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

7 Elinkeinoilmasto

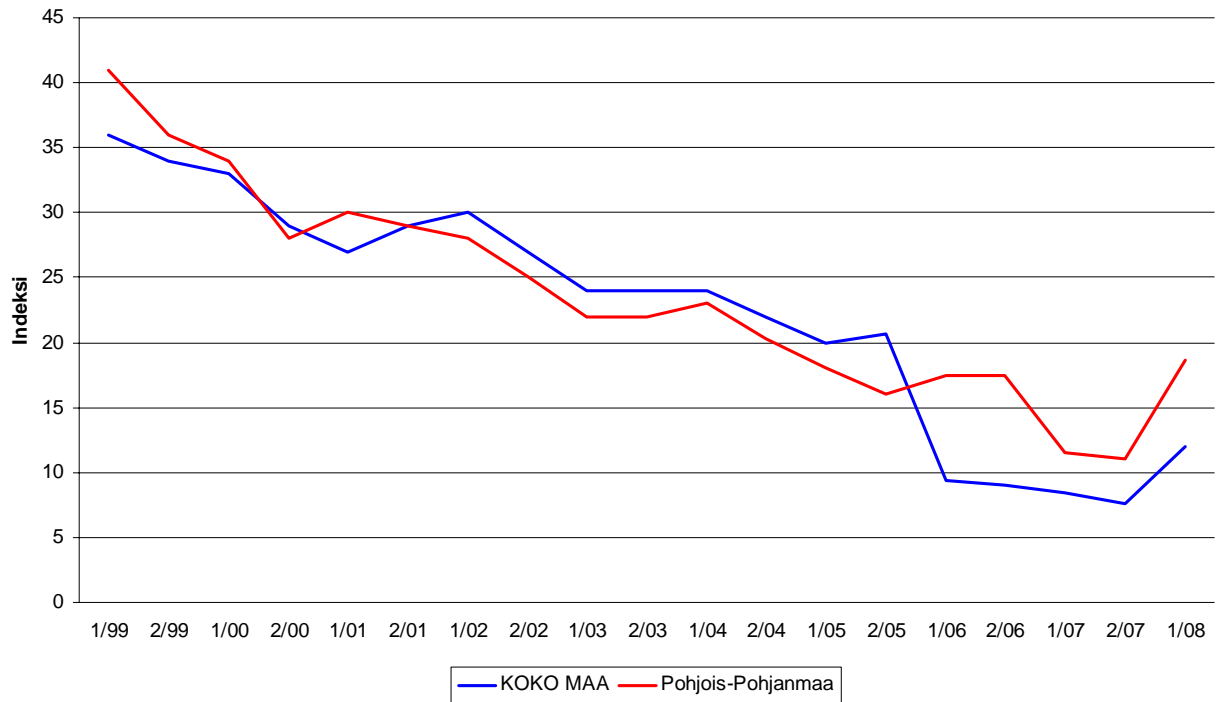
Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Pohjanmaalla tyytyväisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsevat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä ja liikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä alueella ollaan alihankkijoiden ja osatoimittajien saatavuuteen sekä sijaintikunnan ja yritysten väliseen yhteistyöhön. Pohjois-Pohjanmaalla pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytyväisempiä lähes kaikkiin elinkeinoilmastonsa osa-alueisiin. Sekä koko maan että alueen keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on noussut syksystä 2007. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

7.1. ELINKEINOILMASTO n=kaikki vastaajat

7.2. ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä-

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

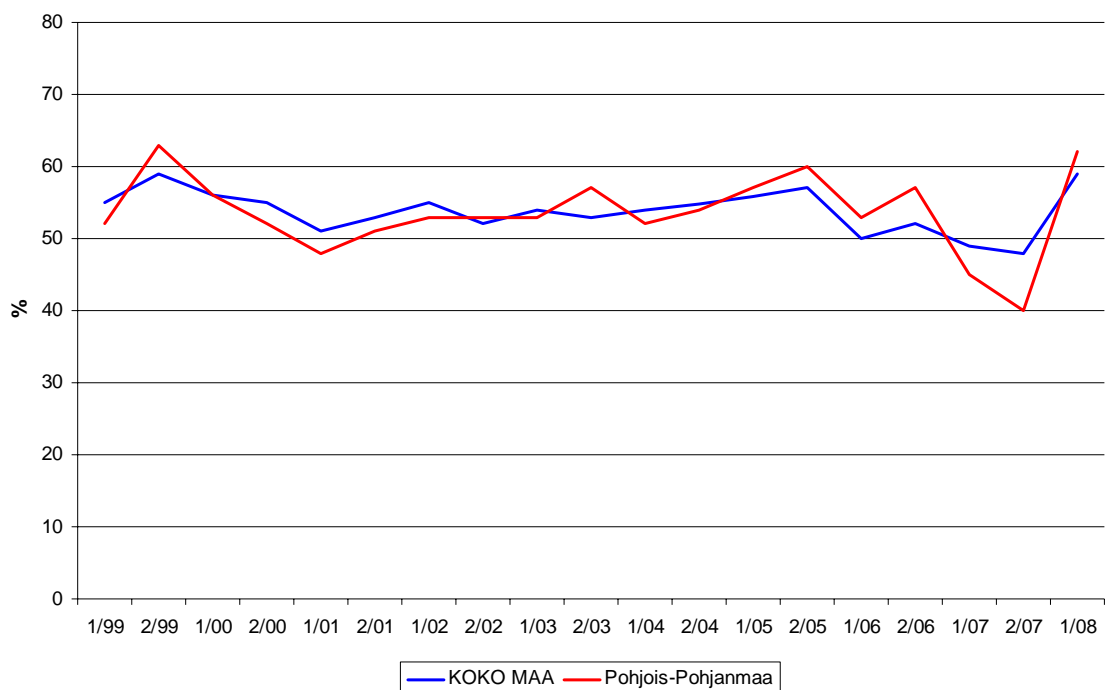
	KOKO MAA	Pohjois-Pohjanmaa
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	13	20
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	46	43
Pyrimme säilyttämään asemamme	31	27
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	9	11
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Pohjois-Pohjanmaalla on enemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana puolestaan ennakoi prosentti koko maan pk-yrityksistä. Pohjois-Pohjanmaalla yritystoiminnan loppumista ei ennakoi kukaan. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä nyt myös yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Pohjanmaalla 62 prosenttia ja koko maassa 59 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on noussut sekä alueella että koko maassa. Pohjois-Pohjanmaalla voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten määrä on kasvanut 17 prosenttiyksikön verran verrattuna syksyn 2007 tilanteeseen. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuus alueella on myös noussut syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna. Myös koko maassa kasvuhakuisten osuus on noussut.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

-Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

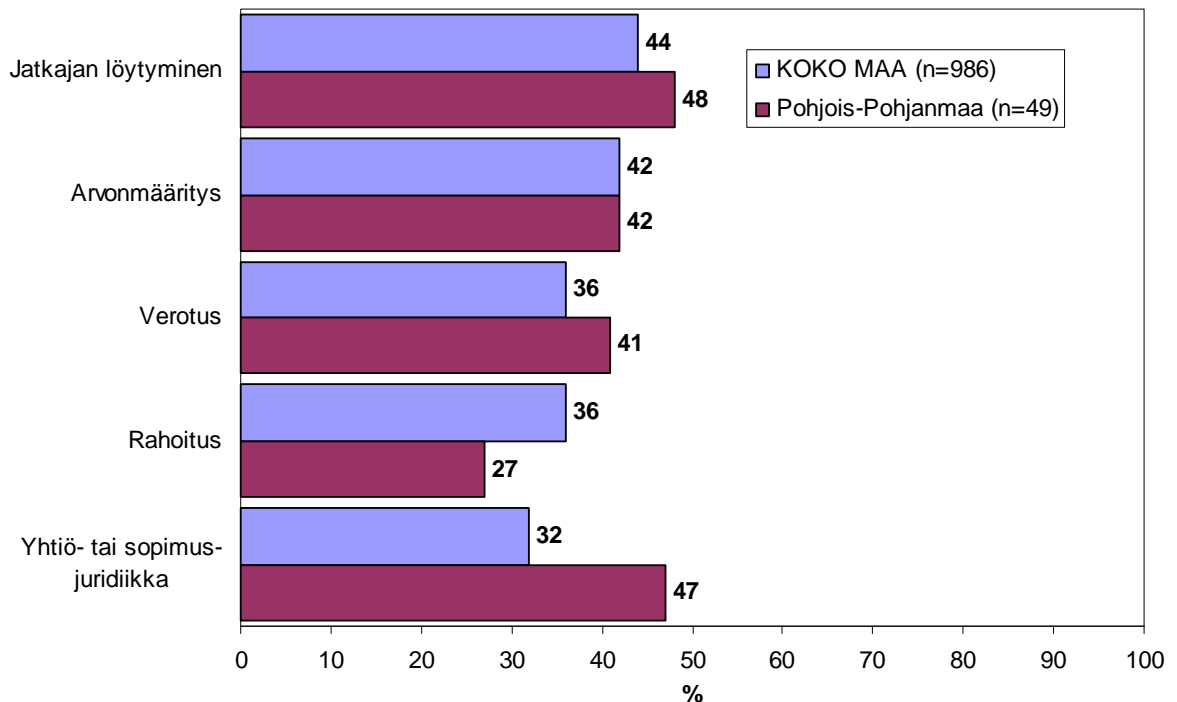
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pohjois- Pohjanmaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	62	57
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	10	13
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	16	16
Ei osaa sanoa	12	15

Pohjois-Pohjanmaan alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden 29 prosentilla pk-yrityksistä. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Pohjois-Pohjanmaan alueella ovat jatkajan löytäminen sekä yhtiö- ja sopimusjuridiikka.

9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA -Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana- n=sukupolven-/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

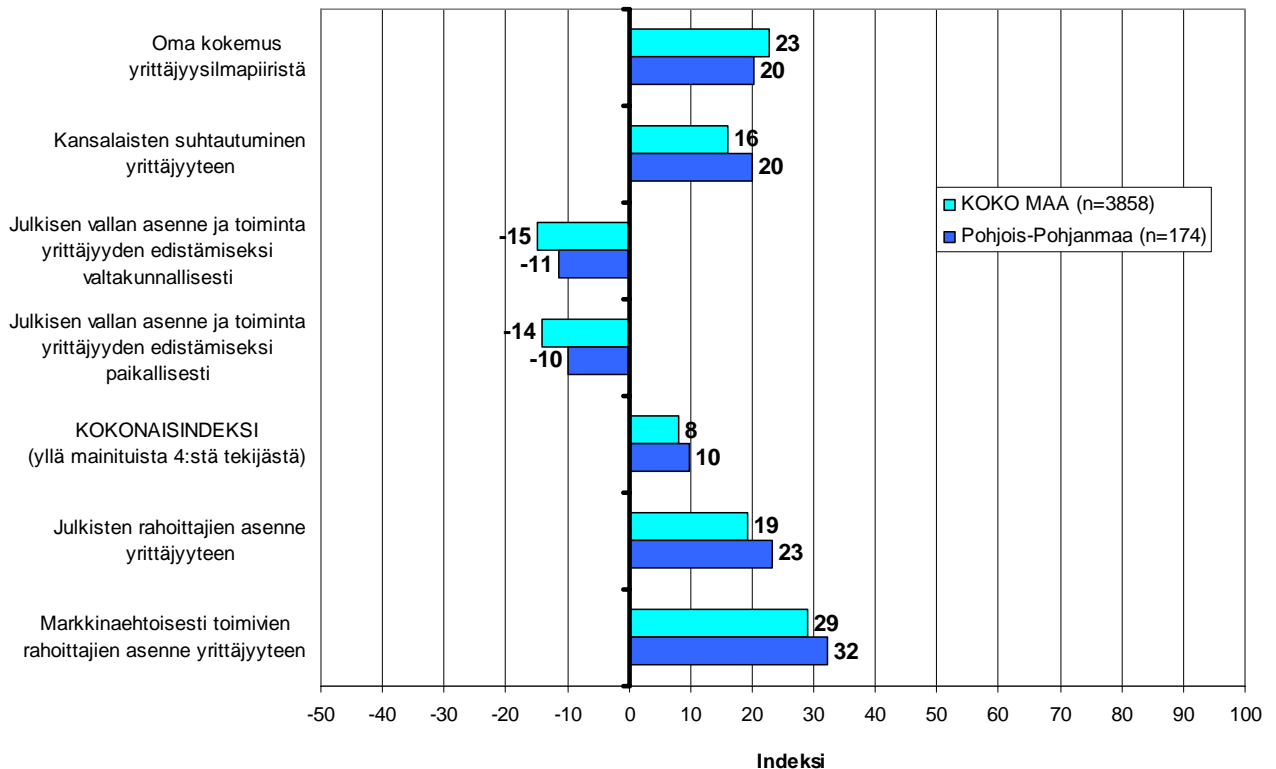

10 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on positiivinen +8, kun taas Pohjois-Pohjanmaalla se on +10. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot em. tekijöistä ovat koko maassa sekä Pohjois-Pohjanmaalla positiivisemmat syksyyn 2007 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Pohjois-Pohjanmaalla että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien ja myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Pohjois-Pohjanmaan alueella melko samanlaisiksi, kuin koko maassa keskimäärin. Julkisten rahoittajien sekä markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen koetaan kuitenkin Pohjois-Pohjanmaalla hieman paremmaksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä Pohjois-Pohjanmaalla että koko maassa keskimäärin.

10.YRITTÄJYYSILMAPIIRI
n=kaikki vastaajat

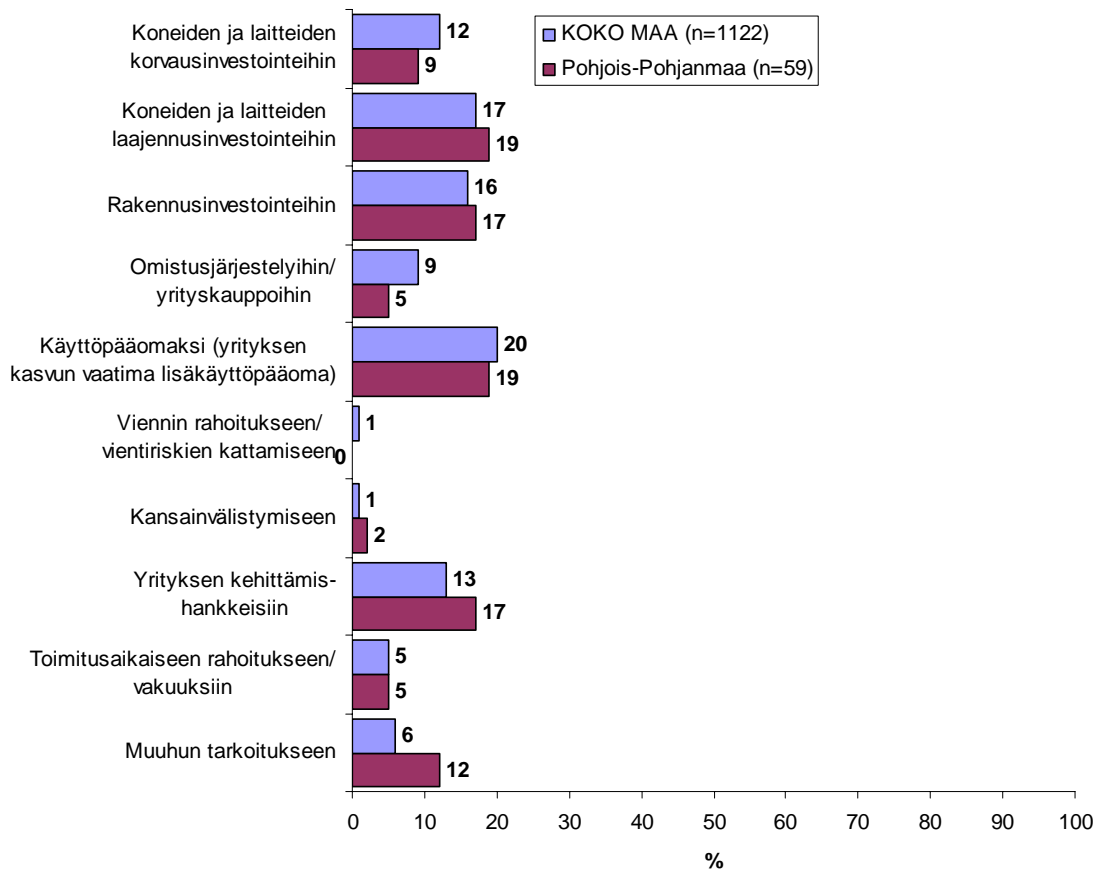

11 Pk-yritysten rahoitus

Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä 45 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 36 prosenttia.

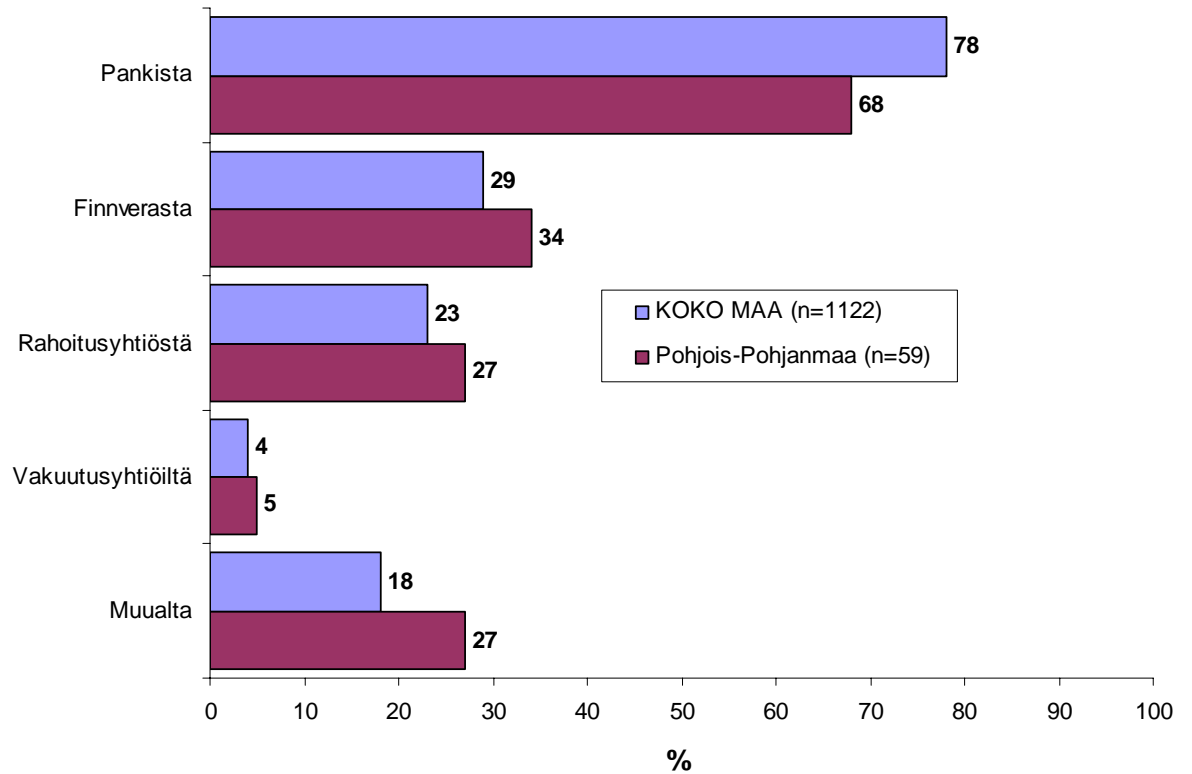
Noin joka kolmas Pohjois-Pohjanmaan ja koko maan pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle alueella pidetään rahoituksen ottamista käyttöpääomaksi sekä koneiden ja laitteiden laajennusinvestointeihin. Pohjois-Pohjanmaan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (68 %) tai Finnverasta (34 %). Rahoitusyhtiöistä rahoitusta aikoo hakea 27 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

11. TÄRKEIN KÄYTTÖKOHDDE ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta- n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta-
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

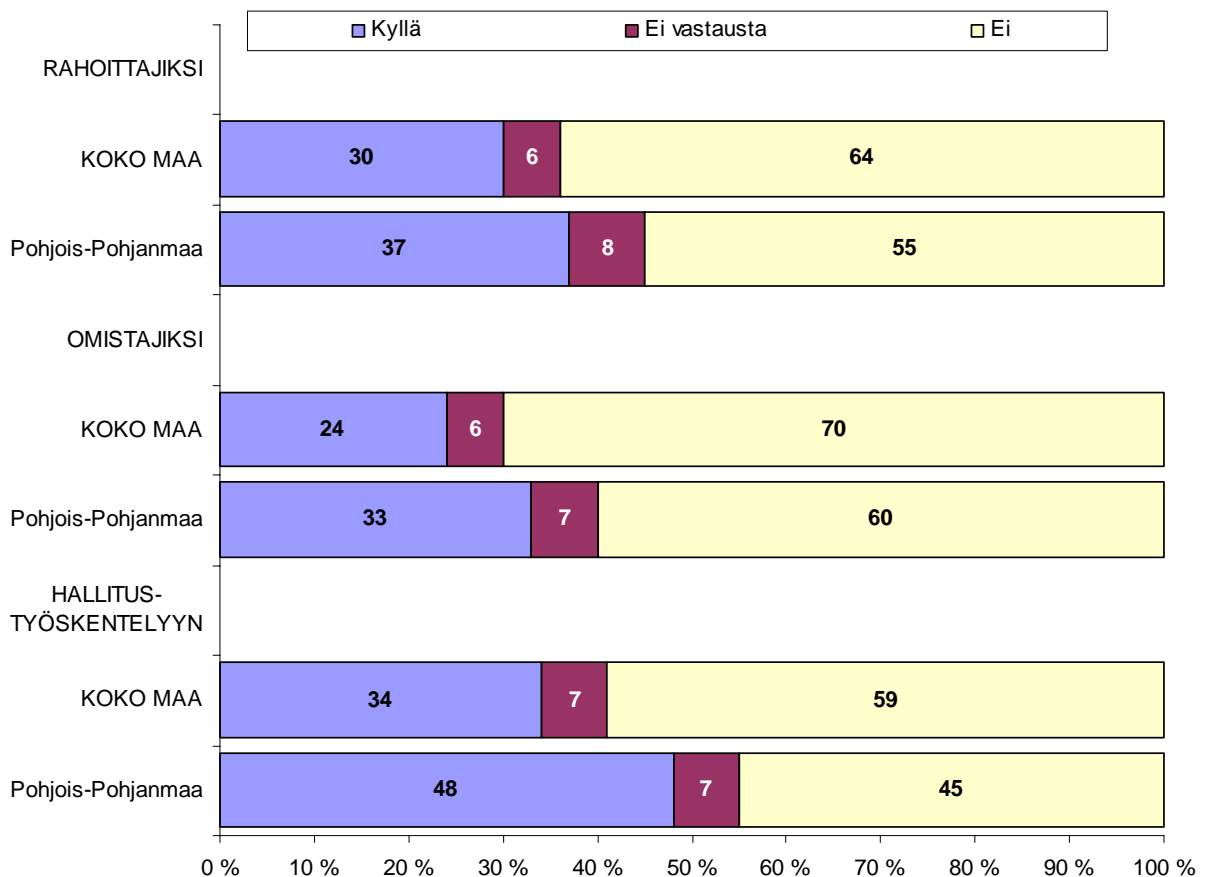

37 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan ja 30 prosenttia koko maan osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä olisi halukas ottamaan yksityisiä henkilöpääomasijoittajia mukaan yritysten toimintaan rahoittajiksi, joka kolmas rahoittajiksi Pohjois-Pohjanmaalla ja hallitustyöskentelyyn koko maassa joka kolmas ja Pohjois-Pohjanmaalla 48 prosenttia.

Yksityisiä pääomasijoittajia osakeyhtiömuotoisista alueen pk-yrityksistä ottaisi puolestaan mukaan yrityksen toimintaan rahoittajiksi hieman yli kolmasosa, omistajiksi noin joka neljäs ja hallitustyöskentelyyn koko maassa joka neljäs ja Pohjois-Pohjanmaalla joka kolmas pk-yritys.

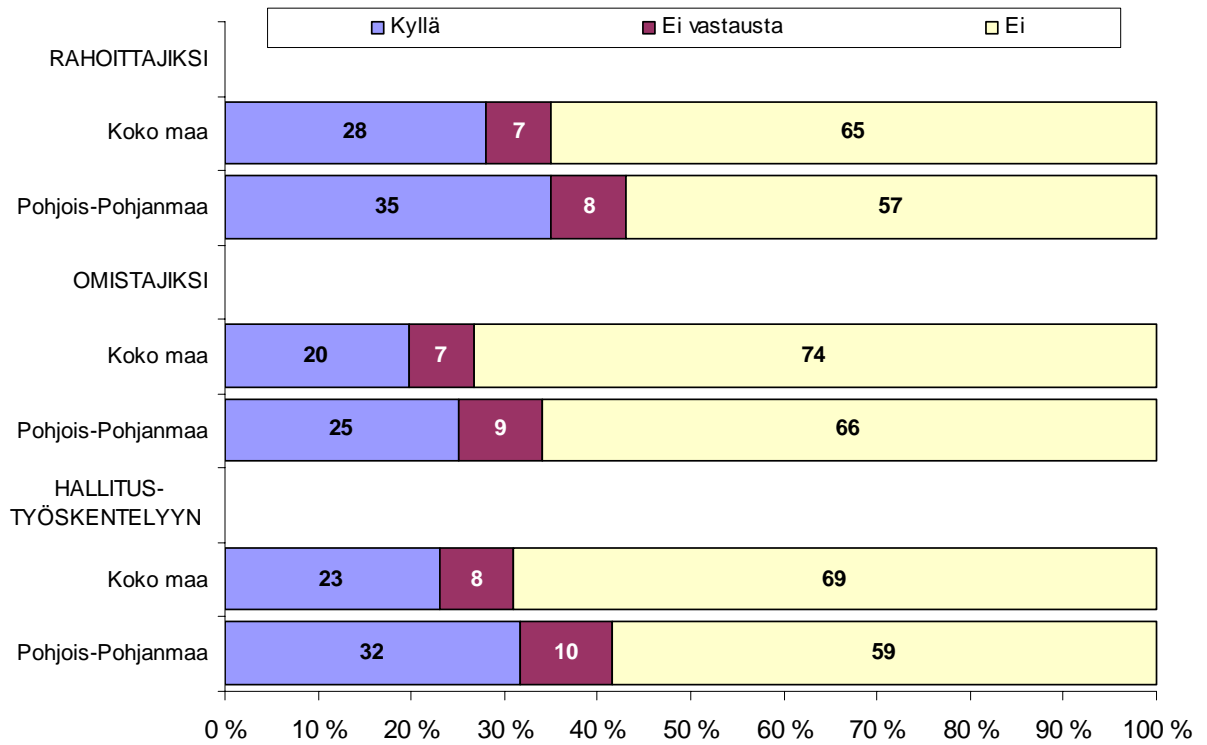
13.1. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ HENKILÖPÄÄOMASIJOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Pohjois-Pohjanmaa n=147

13.2. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ PÄÄOMASIJOTUSYHTIÖITÄ MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Pohjois-Pohjanmaa n=147

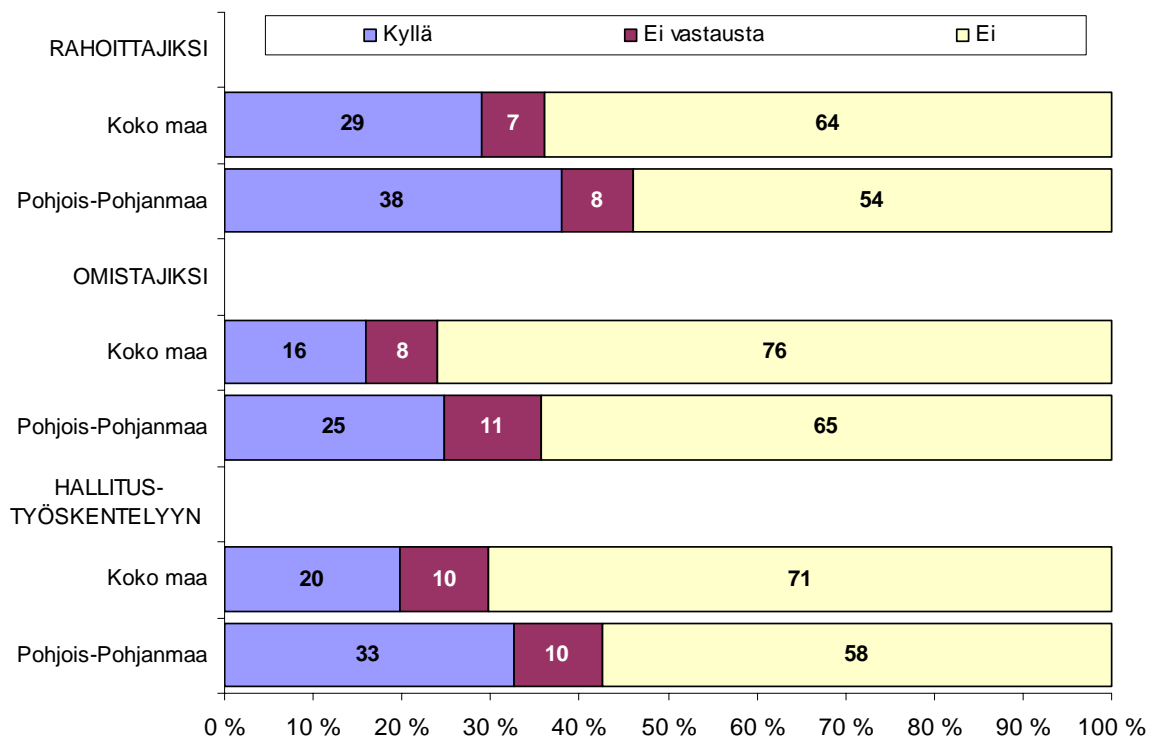

Alueellisia pääomasijoitusrahastoja ottaisi toimintaan mukaan rahoittajaksi alueella 38 prosenttia ja koko maassa 29 prosenttia, omistajaksi alueella noin joka neljäs ja hallitustyöskentelyyn koko maan pk-yrityksistä noin joka viides ja Pohjois-Pohjanmaalla joka kolmas.

Pohjois-Pohjanmaalla hieman yli neljä kymmenestä pk-yrityksestä olisi valmis ottamaan julkisia pääomasijoittajia yrityksensä rahoittajiksi, noin joka neljäs omistajaksi ja hallitustyöskentelyyn Pohjois-Pohjanmaalla noin joka kolmas pk-yritys.

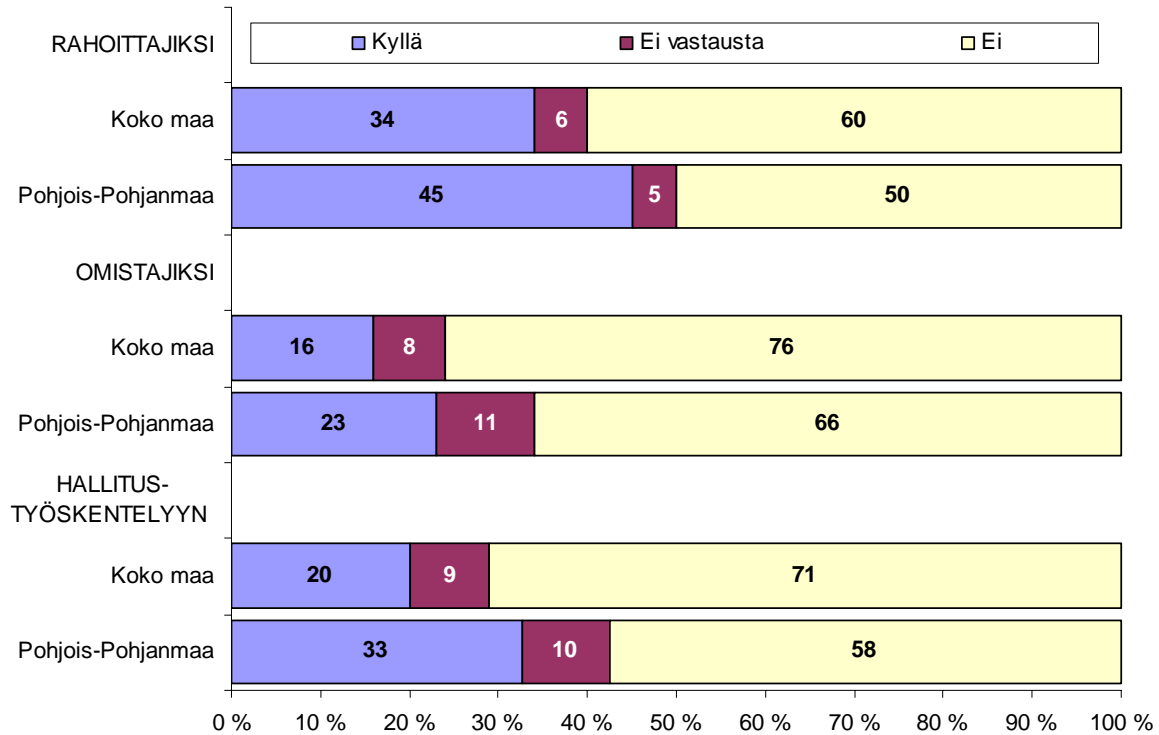
13.3. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN ALUEELLISIA PÄÄOMASIJOITUSRAHASTOJA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Pohjois-Pohjanmaan=147

13.4. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN JULKISIA PÄÄOMASIOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

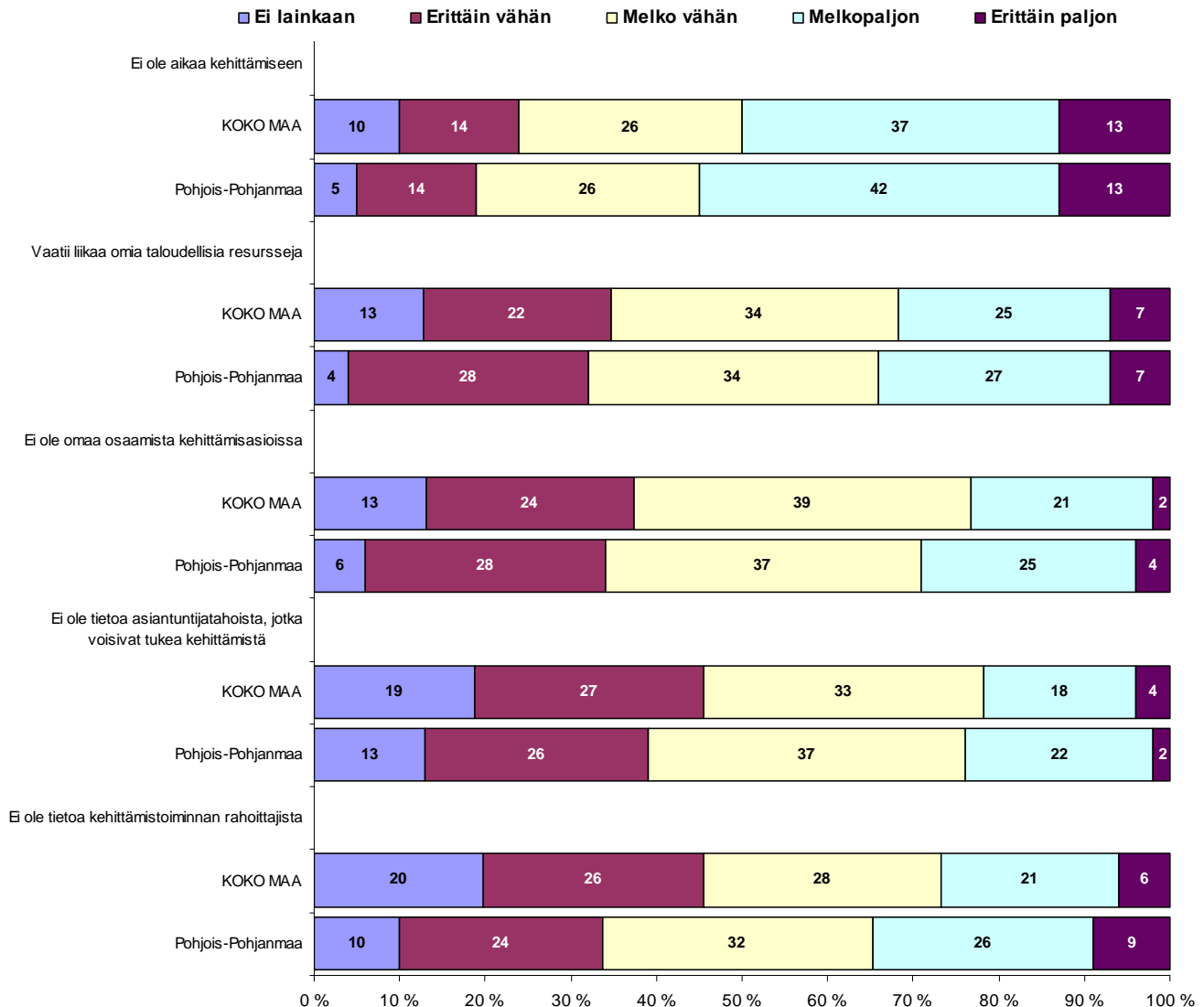
Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Pohjois-Pohjanmaan=147

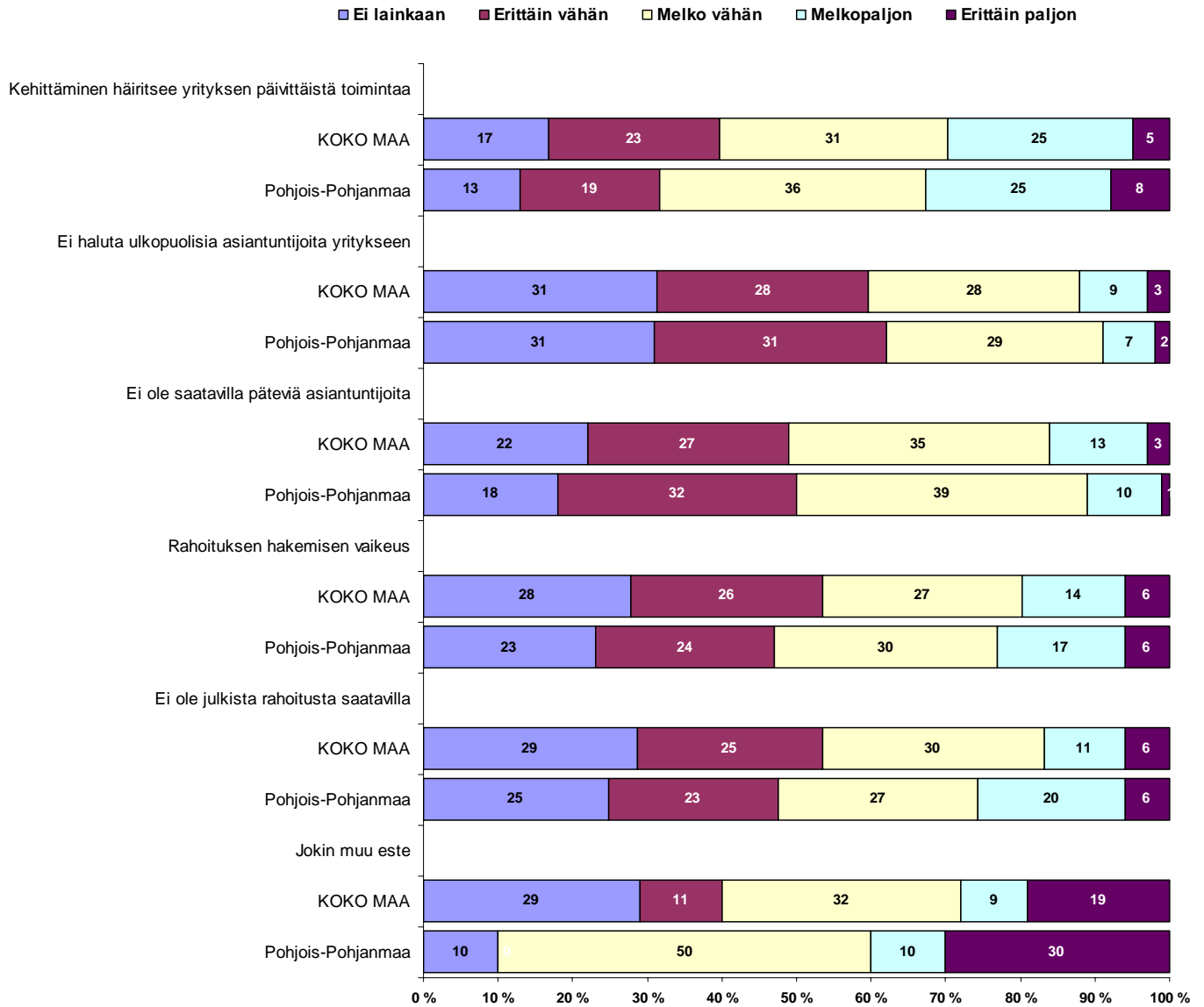

12 Pk-yritysten työelämän kehittämisen esteet

Koko maan pk-yritysten kehittämisen esteenä yli kymmenesosalla on erittäin paljon se, että kehittämiselle ei ole aikaa. Aika on samantasoinen kehittämisen este Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksille. Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksiä estää eri tekijät useammin kuin koko maan pk-yrityksiä keskimäärin. Koko maan ja alueen osalta haluttomuus saada ulkopuolisia asiantuntijoita yritykseen ei estä kehittämistä lainkaan 31 prosentilla pk-yrityksistä.

14. PK-YRITYSTEN TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISEN ESTEET

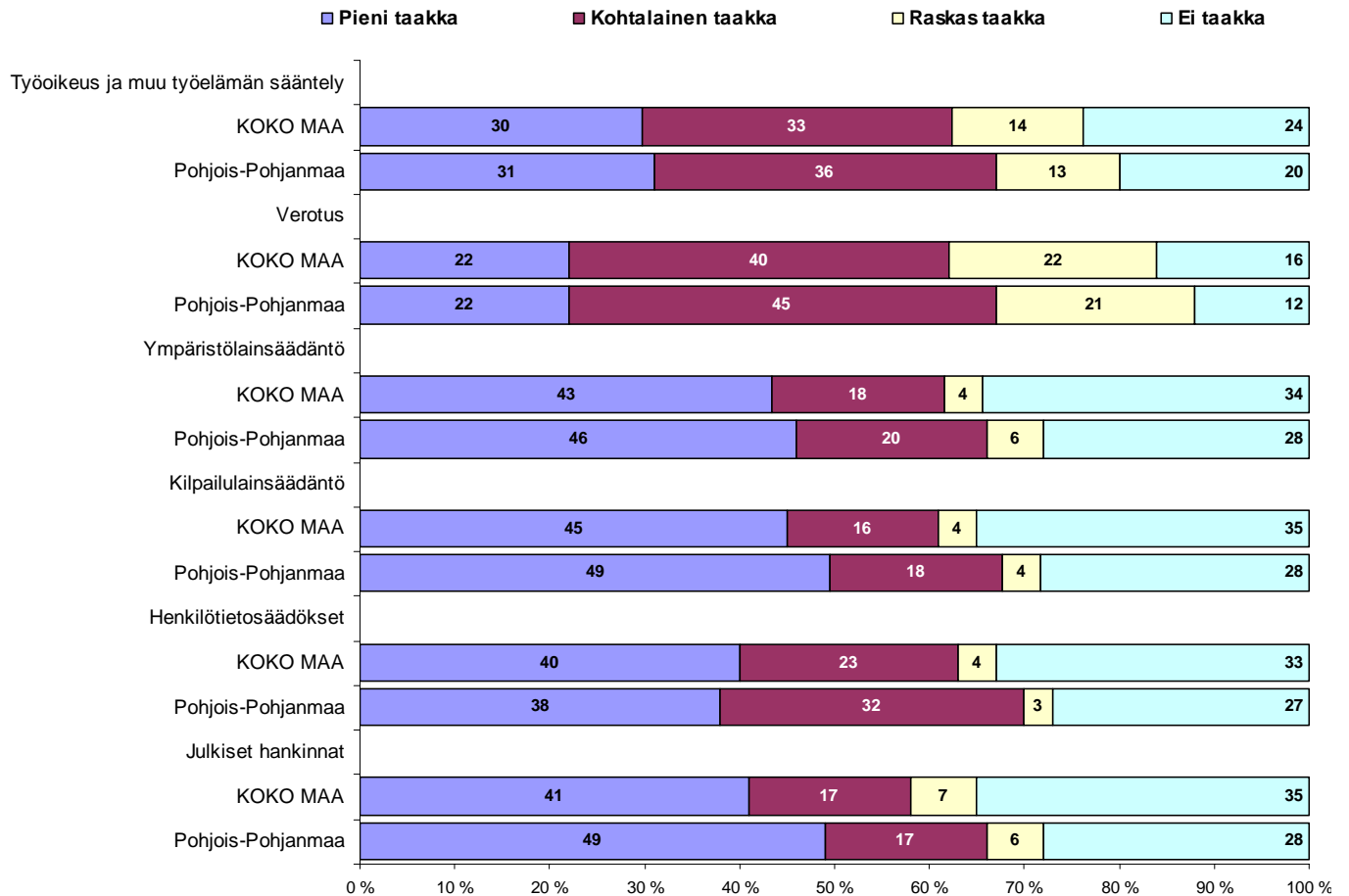

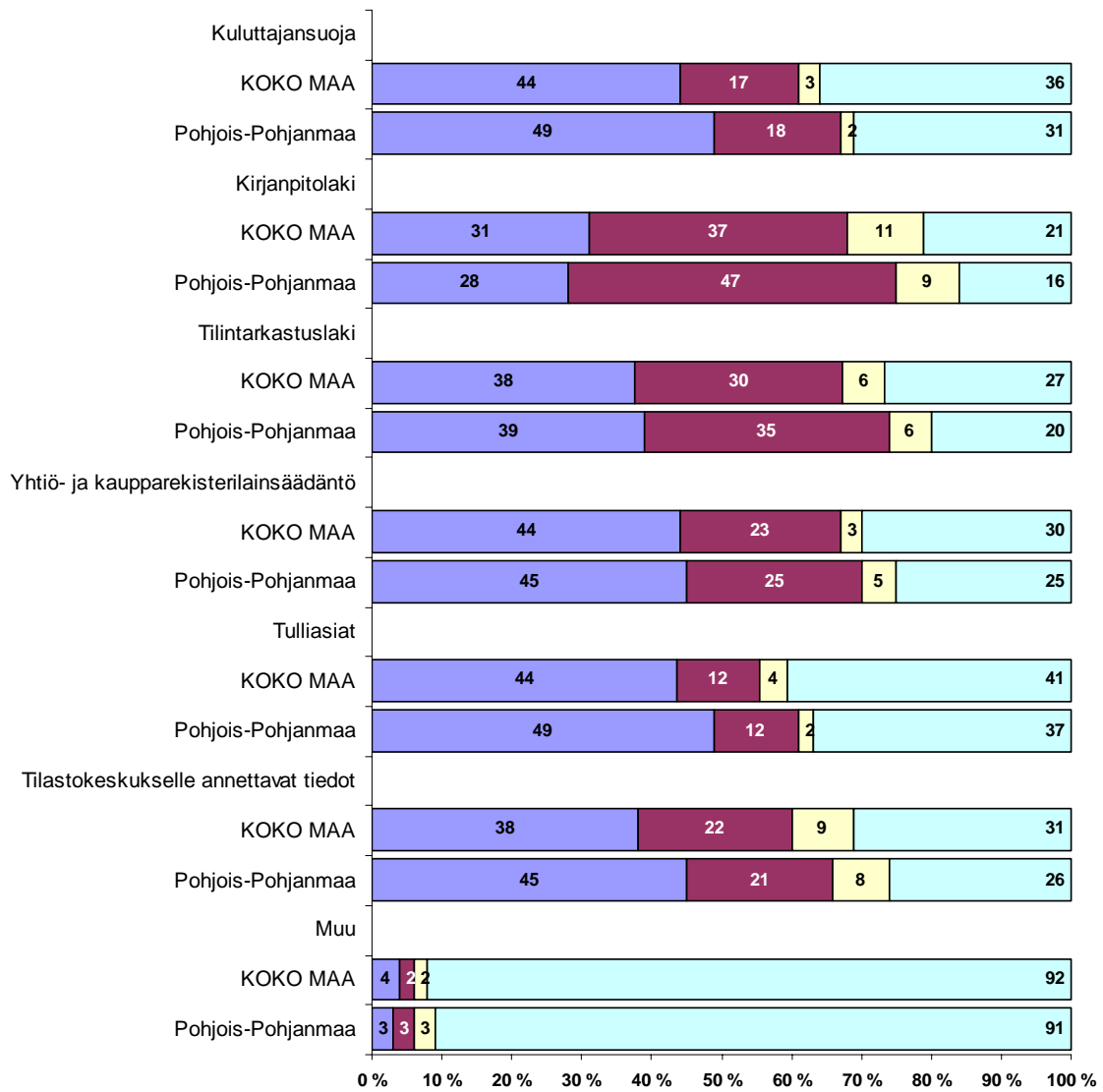

13 Hallinnollinen taakka

Koko maassa ja alueella lainsäädännöllisen taakan osalta viidesosa vastaajista pitää verotusta raskaana taakkana. Työoikeuden/muun työelämän säätelyn kokee raskaaksi taakaksi koko maan pk-yrityksistä 14 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsevista yrityksistä 13 prosenttia. Kaikki lainsäädännöstä aiheutuvat taakat aiheuttavat keskimäärin useammin taakkaa Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseville pk-yrityksille koko maahan verrattuna. Neljä kymmenestä koko Suomen ja noin puolet alueen pk-yrityksistä ei pidä tulliasioita lainkaan taakkana.

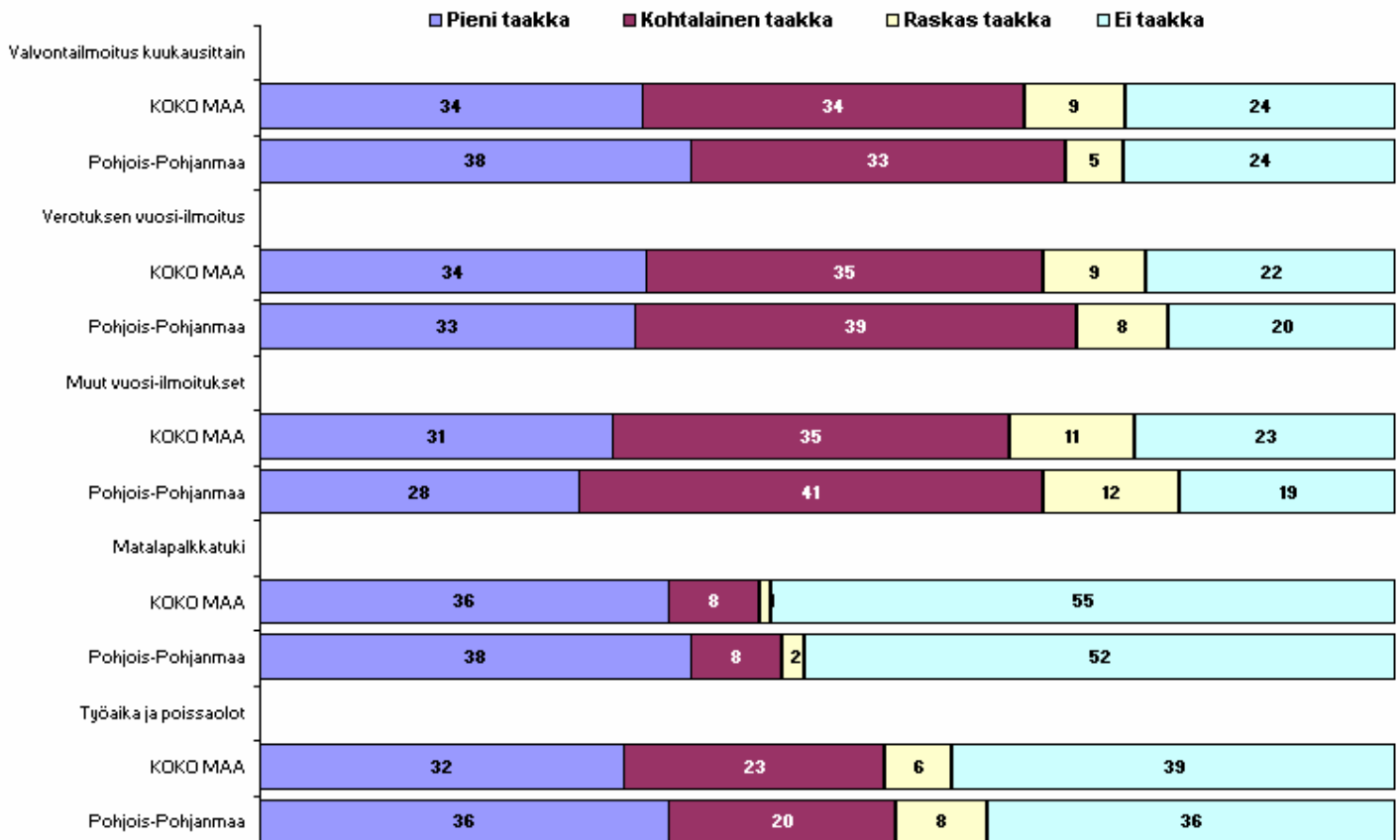
15.1.Lainsäädännöstä aiheutuva hallinnollinen taakka

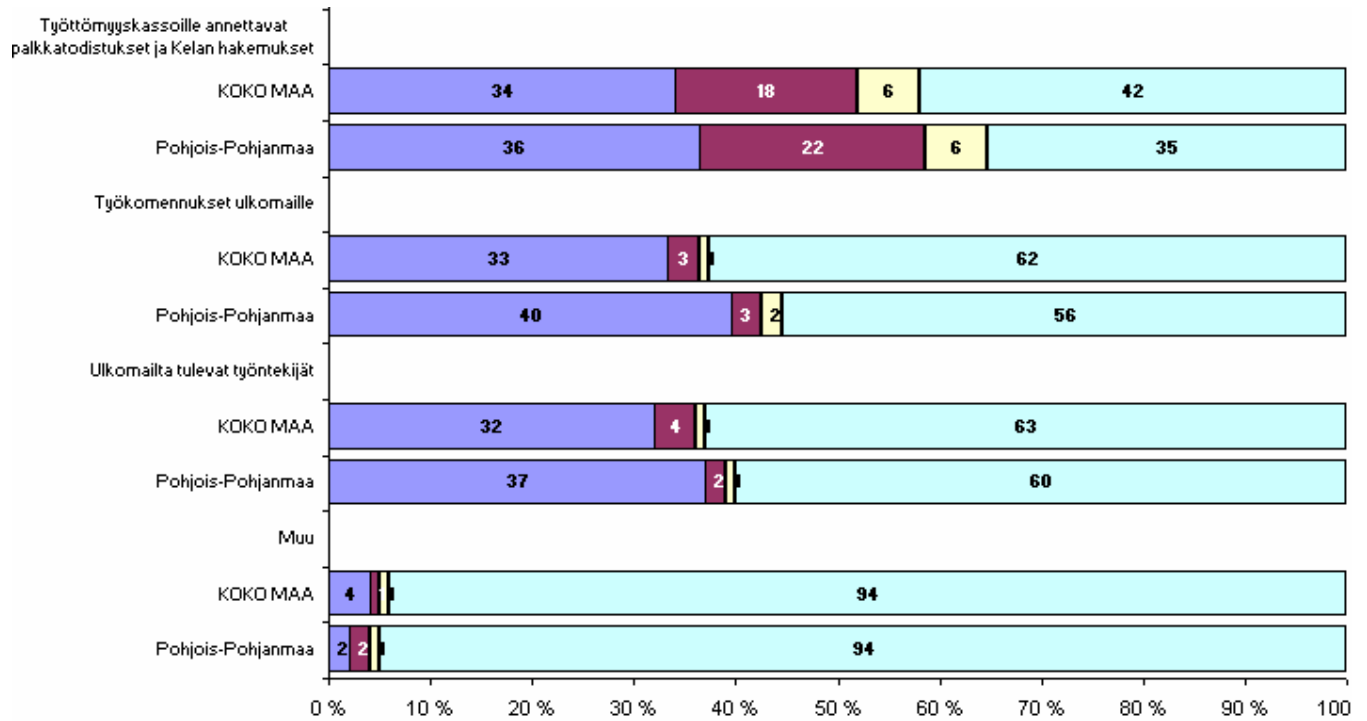

Koko maassa sekä alueella työnantajana toimimisesta aiheutuvan taakan osalta noin kymmenesosa pk-yrityksistä pitää muita vuosi-ilmoituksia raskaana taakkana. Alueen ja koko maan kokemukset eri taakkojen suuruudesta ovat melko samansuuntaisia. Muut vuosi-ilmoitukset, matalapalkkatuki sekä työaika ja poissaolot koetaan hieman useammin raskaaksi taakaksi alueella kuin koko maassa. Suurin osa alueen ja koko Suomen pk-yrityksistä ei pidä taakkana ulkomailta tulevia työntekijöitä eikä työkomennuksia ulkomaille.

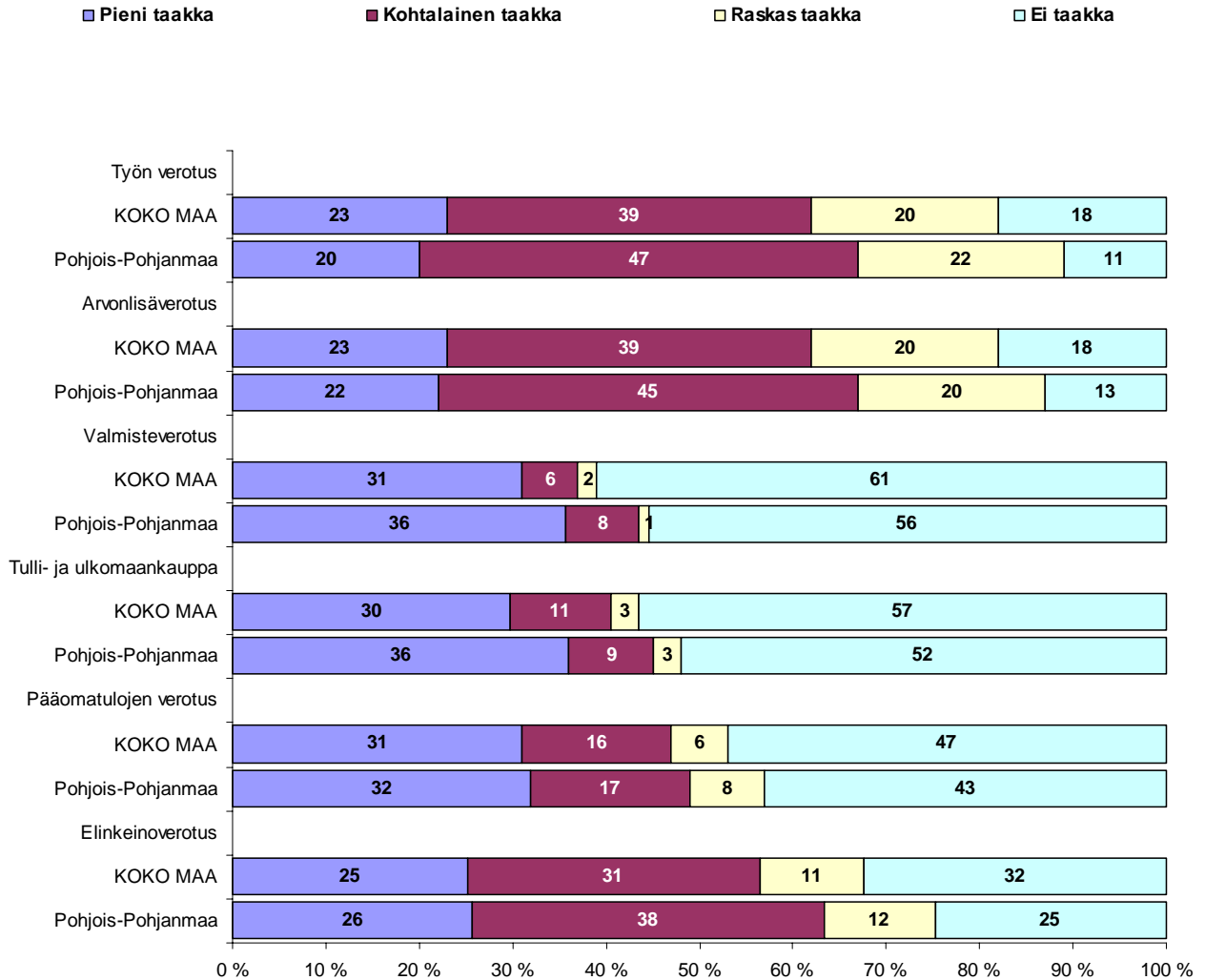
15.2. Työnantajana toimimisesta aiheutuva hallinnollinen taakka

Noin viidesosa koko maan ja 22 prosenttia alueen pk-yrityksistä pitää työn verotusta raskaana taakkana. Arvonlisäverotus on koko maan ja alueen osalta viidesosalle taakka raskas taakka. Myös elinkeinoverotus on raskas taakka noin kymmenesosalle maan ja alueen pk-yrityksistä. 61 prosenttia koko maan ja 56 prosenttia alueen pk-yrityksistä ei pidä valmisteverotusta lainkaan taakkana.

15.3 Verotuksesta aiheutuva hallinnollinen taakka

Pääkonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
- **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240
- Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
Internet: www.finnvera.fi

Aluekonttorit

- **Helsinki (Pääkaupunkiseutu)**
Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401
 - **Uusimaa**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110
 - **Joensuu**
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163
 - **Jyväskylä**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299
 - **Kajaani**
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899
 - **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330
 - **Lahti**
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249
 - **Lappeenranta**
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149
 - **Mikkeli**
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690
 - **Oulu**
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944
 - **Pori**
Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349
 - **Rovaniemi**
Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099
 - **Seinäjoki**
Kauppatori 1 – 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399
 - **Tampere**
Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711
 - **Turku**
Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649
 - **Vaasa**
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849
- Pietarin-edustusto**
- **Finnveran Pietarin-edustusto**
c/o Finpro
29, Bolshaya
Konyushenna ya
Saint-Petersburg
191186, Russia
Puhelin +7 812 315 8991
Faksi +7 812 325 4482

Suomen Yrittäjät

- Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi
- **Etelä-Karjalan Yrittäjät ry**
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
p. 0104 701 100, f. 0104 701 102
www.yrittajat.fi/etelakarjala
- **Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
- **Etelä-Savon Yrittäjät ry**
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo
- **Helsingin Yrittäjät**
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki
- **Hämeen Yrittäjät ry**
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame
- **Kainuun Yrittäjät ry**
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu
- **Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
- **Keski-Suomen Yrittäjät ry**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi
- **Kymen Yrittäjät ry**
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi
- **Lapin Yrittäjät ry**
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi
- **Länsipohjan Yrittäjät ry**
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja
- **Pirkanmaan Yrittäjät ry**
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
- **Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry**
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. 010 470 7600, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
- **Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
- **Päijät-Hämeen Yrittäjät ry**
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame
- **Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry**
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
p. 010 422 1400
www.espoonyrittajat.fi
www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi
- **Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry – Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
- **Satakunnan Yrittäjät ry**
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta
- **Savon Yrittäjät ry**
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo
- **Uudenmaan Yrittäjät – Nylands Företagare ry**
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa
- **Varsinais-Suomen Yrittäjät ry**
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät
Uusikatu 64 A 2. krs, 90100 Oulu
Puhelin (08) 311 4677
Faksi (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa

Suomen Yrittäjät

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Oulu
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240